

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

4 /2012

Ajankohtaiskatsaus seudun kehitykseen 4.12.2012

ALUETALOUS

Tuotannon kasvu vaimeaa

Suhdannenäkymät
synkenivät tuntuvasti

HYVINVOINTI

Toimeentulotuen asiakkaita
aiempaa enemmän

LIIKENNE JA YMPÄRISTÖ

Sataman tavaraliikenne
supistui

TYÖMARKKINAT

Työllisten määrä laski
teollisuudessa

VÄESTÖ

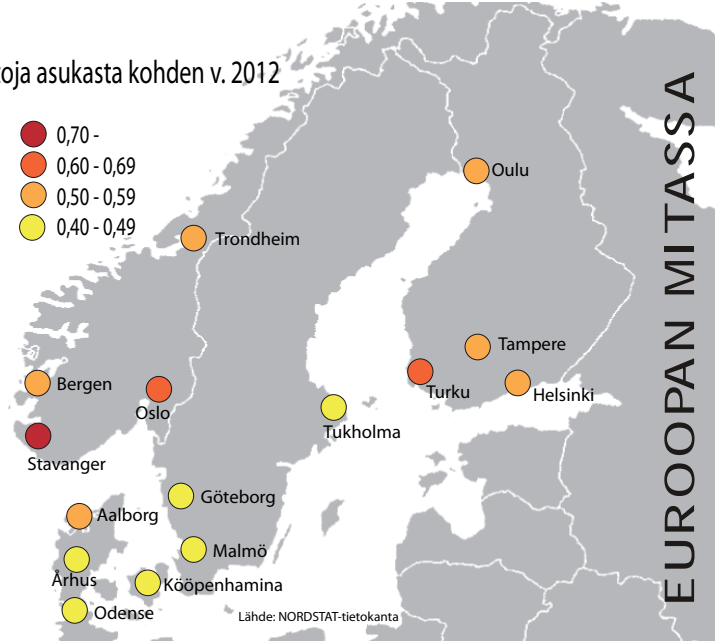
Pääkaupunkiseudulta
muutetaan kehysalueelle

VALOKIILASSA

Jobannes Lounasbeimo
Talouskasvun ja
kasvihuonekaasupäästöjen
tiet ovat eroamassa
pääkaupunkiseudulla

Autoja asukasta kohden v. 2012

- 0,70 -
- 0,60 - 0,69
- 0,50 - 0,59
- 0,40 - 0,49

Suomalaiset kaupunkiseudut autoistuneet

Suomalaisten kaupunkiseutujen autoistuminen on voimistunut vajaan parin vuosikymmenen aikana. Pohjoismaisittain tarkasteltuna tänä vuonna vain Stavangerin kaupunkiseudulla on enemmän henkilöautoja asukasta kohti kuin Helsingissä, Turussa, Tampereella ja Oulussa (kyseessä ovat kaupunkiseudut). Helsingissä on asukasta kohti 0,47 henkilöautoa. Turussa niitä on 0,53, Tampereella 0,50 ja Oulussa 0,49. Stavangerissa suhde on 0,60 autoa asukasta kohti. Myös vuonna 1995 se oli vertailun kärkipaikalla ja henkilöautojen lukumäärä suhteutettuna asukasmäärään oli 0,44. Viime vuosikymmenen puolivälissä suhdeluku oli toiseksi suurin Turussa eli 0,39. Malmössä, Oslossa, Trondheimissä ja Göteborgissa se oli 0,38. Tampereella ja Oulussa suhdeluku oli hieman pienempi. Helsingissä oli 0,33 henkilöautoa asukasta kohti 1990-luvun puolivälissä.

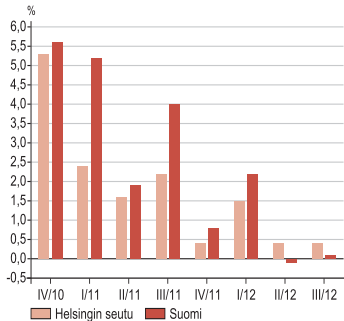
Vähiten pohjoismaisista kaupunkiseuduista henkilöautoja asukasta kohti on ollut Kööpenhaminassa. Tänä vuonna suhdeluku on 0,35 ja vuonna 1995 se oli 0,26. Vertailussa pohjoismaisten kaupunkien kesken Helsingin sijoitus on noussut vajaan kahdenkymmenen vuoden aikana.

Kun autokantaan lasketaan mukaan taksit, bussit ja kuorma-autot niin vertailussa kaupunkiseutujen järjestys säilyy samantyyppisenä. Edelleen vähiten autoja asukasta kohti laskettuna on Kööpenhaminassa ja toiseksi vähiten Tukholman seudulla. Kööpenhaminassa autojen kokonaismäärä asukasluvuun suhteutettuna on 0,43. Helsingin seudulla määrä on 0,54, kun vuonna 1995 se oli 0,38. Stavangerissa suhdeluku on korkein eli 0,71.

Lisää aihealueita ja aineistoa:

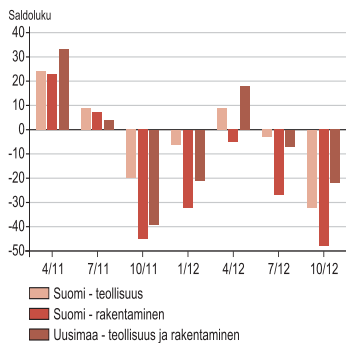
www.helsinginseudunsuunnat.fi

Kokonaistuotannon ennakoiva kuvaaja
Muutos (%) edellisestä vuodesta

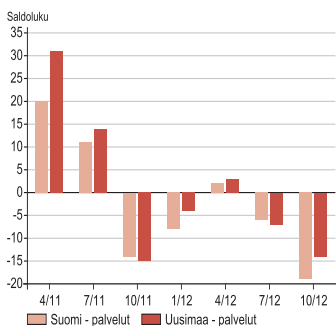
Lähde: Tilastokeskus, Kaupunkitutkimus TA Oy

Teollisuuden ja rakentamisen odotukset suhdannenäkymistä

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Palveluyritysten odotukset suhdannenäkymistä

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

ALUETALOUS

Tuotannon kasvu vaimeaa

Helsingin seudun tuotannon kasvun vaimeneminen jatkui viime kesän jälkeen. Ennakoarvion mukaan tuotanto oli kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä 0,4 prosenttia edellisvuotta suurempi, kuten edelliselläkin neljänneksellä. Koko maassa tuotannon kasvu on pysähtynyt kokonaan. Helsingin seudulla kasvu on hidastunut viime vuodesta loivemmin kuin koko maassa. Toimialoitainen kehitys jatkui samankaltaisena kuin vuoden alkupuolella: teollisuuden tuotanto väheni.

Suhdannenäkymät synkkenivät tuntuvasti

EK:n lokakuussa 2012 tekemän tiedustelun mukaan Suomen elinkeinoelämän suhdannekehitys kääntyi alkusyksyllä laskuun ja tämänhetkinen tilanne on jonkin verran alle keskimääräisen. Suhdannenäkymät seuraavalle puolelle vuodelle ovat merkittävästi aiempaa heikkomat. Suhdanteiden odotetaan heikkenevän tuntuvasti teollisuudessa ja rakentamisessa, ja myös palveluyritysten loiva suhdannelasku jyrkkenisi. Teollisuusyritysten tuotannon odotetaan kääntyvän loivaan laskuun, ja myös palveluissa myynnin kasvu jäisi varsin hitaaksi.

Teollisuus ja rakentaminen

Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen suhdanteet heikkenivät selvästi alkusyksyn aikana. EK:n lokakuussa tekemän suhdannetiedustelun mukaan suhdannenäkymien saldoluku oli -22 (heinäkuussa -7). Lokakuussa kaksi kolmasosaa yrityksistä uskoi suhdanteiden pysyvän talvela ennallaan, mutta heikkenemistä ennakoiti 28 prosenttia alasta. Tuotantomäärät kasvoivat hieman heinä-syyskuussa ja tuotannon ennakoidaan pysyvän likimain ennallaan loppuvuoden ajan. Tuotantokapasiteetti on heikosti hyödynnettyä ja tilauskirjat ohentuivat yleisesti syksyn alussa. Henkilökunnan määrä kasvoi hieman loppukesän ja alkusyksyn aikana, mutta vuoden lopulla henkilökuntaa vähennettäneen lievästi.

Koko maassa teollisuusyritysten yleisen suhdannetilanteen arvioidaan heikkenevän selvästi vuoden lopulla ja ensi vuoden alkupuoliskolla. Suhdannenäkymien saldoluku putosi lokakuussa lukemaan -32 (heinäkuussa -3). Suhdanteet alkoivat heikentyä loppukesällä uudelleen alkuvuoden pienen elpymisen jälkeen. Jo melko yleisesti tämänhetkistä tilannetta kuvataan keskimääräistä heikommaksi. Kapasiteetin käyttöaste on heikentynyt nopeasti alle keskimääräisen tason ja uusien tilausten määrä kääntyi loivaan laskuun kolmannella neljänneksellä. Henkilöstökehitys oli vielä alkusyksyllä kohtalaista, eikä työvoiman määrässä tapahtunut suuria muutoksia. Sen sijaan lähitulevaisuudessa henkilöstön määrän odotetaan alenevan melko yleisesti.

Koko maassa rakennusalan yritysten suhdannetilanne alkoi heikentyä alkusyksyllä. Lähitulevaisuuden suhdannenäkymiä mittaava saldoluku laski lokakuun Suhdannebarometrissa -48 pisteeseen (heinäkuussa -27). Suhdanneodotukset lähikuukausille ovat siis heikentyneet edelleen,

ja seuraavan puolen vuoden kehityksestä enteillään varsin vaatimatonta. Suhdannenäkymien laskuun vaikuttaa osin myös hiljaisempi talvikausi. Rakennusyritysten saamien uusien tilausten määrä jatkoi siis laskua kolmannella vuosineljänneksellä ja taso on jo jonkin verran alle keskimääräisen. Myös odotukset seuraavalle puolelle vuodelle ovat varsin varovaiset. Lisäksi henkilöstö väheni hieman.

Palvelut

Uudenmaan palveluyritysten suhdannetilanne hiipui kesän lopulla ja syksyn alussa. Lähikuukausien suhdanneodotuksia kuvaava saldoluku oli lokakuussa -14 (heinäkuussa -7). Uudenmaan palveluvastaajien suhdannenäkymät ovat vähän koko maan keskiarvoa kirkaammat ja lokakuussa kaksi kolmasosaa Uudenmaan yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän lähikuukausina ennallaan. Myyntimäärät pysyivät heinä-syyskuussa likimain ennallaan, ja myynnin ennakoitaan säilyvän lähes muuttumattomana myös loppuvuoden ajan. Henkilökunnan määrä pieneni syksyn myötä aavistuksen verran ja lähikuukausina työvoimaa suunnitellaan vähennettävän edelleen hieman. Palvelualalla kannattavuus on hieman vuoden takaista huonompi.

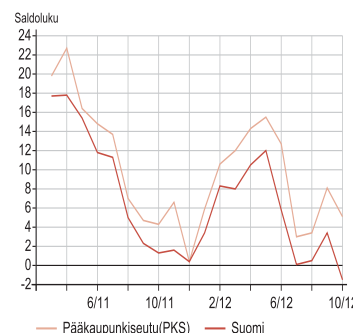
Koko maassa palvelualojen tämänhetkisiä suhdanteita arvioidaan jonkin verran keskimääräistä heikommiksi. Suhdannenäkymien saldoluku laski lokakuun tiedustelussa lukemaan -19 (heinäkuussa -6). Myynnin kasvu laantui alkusyksyllä hitaaksi ja myynnin ennustetaan kasvavan lähikuukausina vain aavistuksen. Palvelualojen henkilöstömäärä kääntyi alkusyksyllä odotetusti loivaan laskuun. Loppuvuonna sen arvioidaan vähenevän hieman nopeammin.

Kuluttajien luottamus talouskehitykseen heikkoa

Pääkaupunkiseudun kuluttajien luottamus myönteiseen talouskehitykseen oli melko vahvaa vielä kuluvan vuoden alkupuoliskon aikana. Heinäkuusta lähtien se on ollut huomattavasti heikompaa ja sitä kuvaavan indikaattorin arvo oli lokakuussa 5,1, kun vielä kesäkuussa se oli ollut kaksinkertainen. Pääkaupunkiseudun kuluttajat ovat kuitenkin näkemyksissään koko maan kuluttajia myönteisempiä, sillä koko maassa indikaattorin arvo oli lokakuussa negatiivinen eli -1,6. Oman talouden kehitystä kuvaavan mikroindikaattorin arvo oli totutulla tasolla eli 31,3. Suomen taloutta kuvaavan makroindikaattorin laski arvoon -21,1.

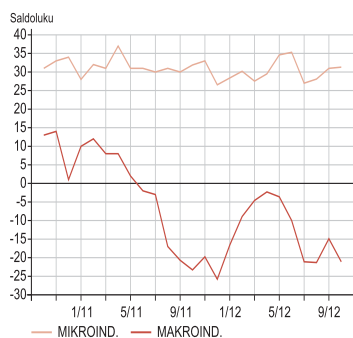
Luottamus Suomen talouskehitykseen on ollut heikkoa kesäkuusta lähtien pääkaupunkiseudulla ja lokakuussa sitä kuvaavan indikaattorin arvo oli -7,8. Tosin vuotta aikaisemmin kuluttajat olivat olleet huomattavasti synkempiä näkemyksissään. Lokakuussa joka neljäs pääkaupunkiseudun kuluttaja oletti Suomen taloustilanteen olevan paremman vuoden kuluttua. Huonommaksi sen oletti muuttuvan 37 prosenttia kuluttajista. Koko maassa näkemykset olivat huomattavasti synkemmät ja indikaattorin arvo oli -17. Koko maan kuluttajista 44 prosenttia oletti lokakuussa, että vuoden kuluttua Suomen taloustilanne tulee olemaan tiedusteluajankohtaa huonompi. Paremmaksi sen oletti muuttuvan 16 prosenttia tiedusteluun vastanneista.

Kuluttajien luottamusindikaattori

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

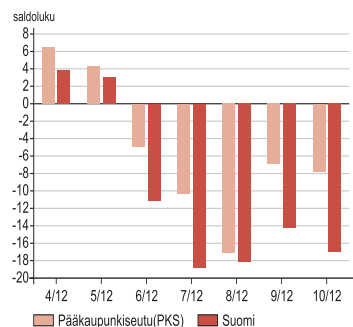
Pääkaupunkiseudun kuluttajien mikro- ja makroindikaattorit

Mikroindikaattori: Oma talous ja säästämismahdollisuudet
Makroindikaattori: Suomen talous ja työttömyyden kehitys

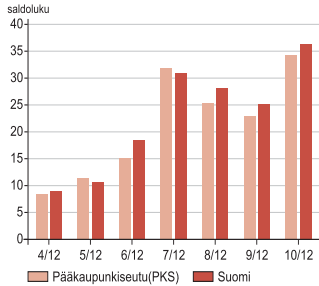
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kuluttajien odotukset Suomen talouden kehityksestä seuraavan 12 kuukauden kuluttua

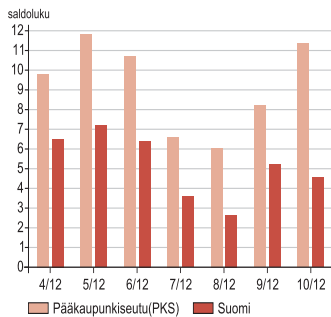
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kuluttajien odotukset työttömyystilanteen kehityksestä seuraavan 12 kuukauden kuluttua

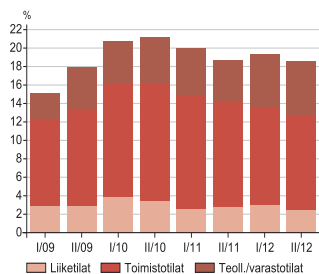
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kuluttajien odotukset oman talouden kehityksestä seuraavan 12 kuukauden kuluttua

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Toimitilojen vajaakäyttöaste pääkaupunkiseudulla

Lähde: Catella

Näkemykset työttömyystilanteesta vuoden kuluttua ovat olleet synkät jo pitkään. Lokakuussa pääkaupunkiseudulla kaksi kuluttajaa kolmesta olettaa työttömiä olevan vuoden kuluttua enemmän kuin tiedusteluajankohtana. Joka kymmenes kuluttaja oletti heitä olevan paljon enemmän. Koko maan kuluttajilla näkemykset olivat vielä pääkaupunkiseudunkin kuluttajia synkemmät ja lokakuussa seitsemän kuluttajaa kymmenestä oletti työttömien määrän olevan suurempi kuin vastaamisajankohtana. Koko maassa työttömyysodotuksia kuvaavan indikaattorin arvo oli 36,4 ja pääkaupunkiseudulla se oli 34,3.

Edellisinä kuukausina vallinneiden tavallista synkempien näkemysten jälkeen pääkaupunkiseudun kuluttajien luottamus oman talouden tilanteeseen vahvistui totutulle tasolle lokakuussa. Rungas puolet kuluttajista oletti oman taloutensa tilanteen olevan ennallaan vuoden kuluttua. Vajaa kolmasosa kuluttajabarometriin vastanneista oletti sen muuttuvan paremmaksi ja joka kymmenes kuluttaja oletti sen olevan vuoden kuluttua huomomman kuin tiedusteluajankohtana. Koko maassa kuluttajien näkemykset olivat synkemmät. Kuusi kuluttajaa kymmenestä oletti oman taloutensa tilanteen säilyvän samanlaisena. Joka viides kuluttaja puolestaan olettaa sen muuttuvan paremmaksi. Noin 16 prosenttia vastaajista oletti sen muuttuvan huomomaksi. Lokakuussa koko maassa oman talouden kehitystä kuvaavan indikaattorin arvo oli 4,6, kun pääkaupunkiseudulla se oli 11,4.

Kuluttajat ovat perinteisesti luottaneet omiin säästämismahdollisuuksiinsa. Lokakuussa pääkaupunkiseudulla kahdeksan kuluttajaa kymmenestä oletti säästävänsä seuraavien 12 kuukauden aikana. Lähes puolet oli varma näkemyksestään. Kuluttajista 7 prosenttia ilmoitti, että he eivät varmasti säästä tulevien 12 kuukauden aikana. Koko maassa joka kymmenes kuluttaja ei varmuudella säästä ja 77 kuluttajaa sadasta tulee säästämään. Pääkaupunkiseudulla luottamus omiin säästämismahdollisuuksiin on vahvempi kuin koko maassa ja sitä kuvaavan indikaattorin arvo oli 51,2 lokakuussa. Koko maassa vastaava arvo oli 42,7.

ASUNTO- JA TOIMITILAMARKKINAT

Liike- ja toimistotilojen vajaakäyttöasteet laskussa

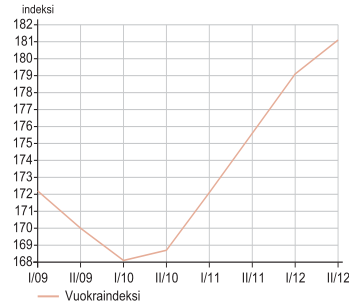
Pääkaupunkiseudulla oli liiketiloista 2,5 prosenttia tyhjinä kuluva vuoden toisella neljänneksellä. Toimistotiloissa osuus oli 10,2 prosenttia ja teollisuus- sekä varastotiloissa 5,9 prosenttia. Viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna osuudet olivat hieman laskeneet. Kokonaisuutena toimitilojen vajaakäyttöaste oli 7,2 prosenttia pääkaupunkiseudulla. Helsingin keskustassa liiketilojen vajaakäyttöaste oli 1,3 prosenttia ja toimistotiloilla se oli 8,6 prosenttia tämän vuoden toisella neljänneksellä.

Toimistotilojen vuokrat korkeita Helsingin keskustassa

KTI:n markkinakatsauksen mukaan suhdanteet eivät näytä pystyvän heiluttamaan Helsingin keskustan vetovoimaa vuokramarkkinoilla. Samaan aikaan kun lähes kaikilla muilla toimistoalueilla on kärsitty suuresta vajaakäytöstä ja vuokria on jouduttu neuvottelemaan alaspäin, kirjataan keskustan toimistotilojen vuokratasoista uusia tilastohuippuja. KTI:n vuokratietokannassa Helsingin keskustan toimistotilojen uusien vuokrasopimusten neljövuoerien yläkvartiilitaso nousi nyt ensimmäistä kertaa yli 28 euroon. Helsingin keskustan toimistovuokraindexi osoittaa vuositasolla 3,1 prosentin nousua. Tosin viimeisen puolivuotisjakson aikana nousuvauhti on hieman hidastunut.

Myös keskustan liiketilavuokrat pitävät pintansa. Uusia vuokrasopimuksia on viime kuukausina alkanut poikkeuksellisen suurista liiketiloista, joka näkyy myös neljövuoerissa. Keskustan vuokrien odotetaan jatkavan nousuaan myös lähitulevaisuudessa. Kaikilla muilla alueilla odotukset osoittavat joko vakaata kehitystä tai lievää laskua.

Toimistotilojen vuokraindexi Helsingin ydinkeskustassa Syksy 1992=100

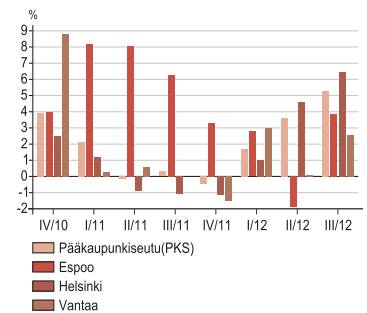
Lähde: Kiinteistötalouden Instituutti KTI

HYVINVOINTI

Toimeentulotuen asiakkaita aiempaa enemmän

Pääkaupunkiseudulla toimeentulotuen asiakkaiden määrä kasvoi 5,3 prosenttia heinä–syyskuussa viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Helsingissä lisäys oli 6,5 prosenttia, Espoossa 3,9 prosenttia ja Vantaalla 2,6 prosenttia. Helsingissä 6 henkilöä sadasta sai toimeentulotukea. Sekä Espoossa että Vantaalla osuus oli neljä asukasta sadasta. Toimeentulotuen asiakkaiden määrä kasvoi voimakkaasti vuoden 2009 aikana, seuraavana vuotena lisäys oli maltillisempaa. Viime vuonna heidän määränsä pysyi edellisvuoden tasolla, mutta taas tämän vuoden toisesta neljänneksestä lähtien heidän lukumääränsä kasvuvauhti on ollut nopeampaa. Helsingissä toimeentulotukea sai 36 240, Vantaalla 10 300 ja Espoossa 9 500 asukasta.

Toimeentulotuen saajat pääkaupunkiseudulla Muutos (%) edellisestä vuodesta

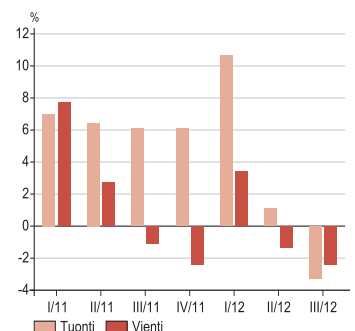
Lähde: Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunki

LIIKENNE JA YMPÄRISTÖ

Sataman tavaraliikenne supistui

Helsingin satamien tavaraliikenne supistui heinä–syyskuussa yhteensä 2,9 prosenttia. Myös tuontin määrä oli laskenut toisin kuin toisella vuosineljänneksellä. Vienti väheni 2,4 prosenttia ja tuonti 3,3 prosenttia. Vuoden 2001 loppuun verrattuna vientiä oli noin kolme prosenttia vähemmän ja tuontia noin kymmenesosa enemmän. Viennin määrä oli 3,6 milj. tonnia ja tuontia oli noin 4,4 milj. tonnia.

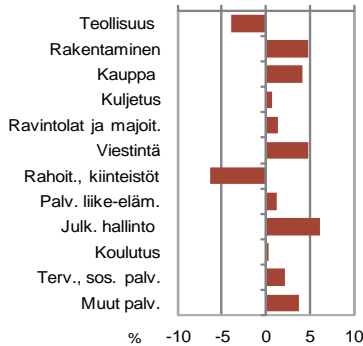
Sataman tavaraliikenne Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Helsingin satama

Työllinen työvoima päätoimialoittain Helsingin seudulla

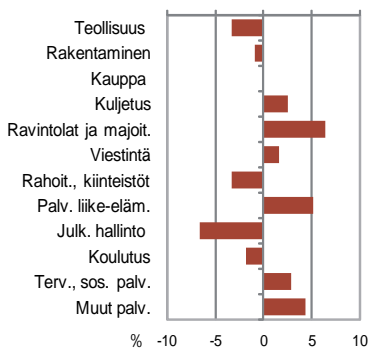
Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

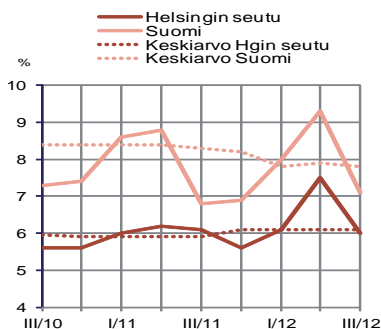
Työllinen työvoima päätoimialoittain Suomessa

Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työttömyysaste (%) ja sen keskiarvo (I/00–III/12) Helsingin seudulla ja koko maassa

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

TYÖMARKKINAT

Työllisten määrä laski teollisuudessa

Helsingin seudulla teollisuusalan työntekijöiden määrä on laskenut jo parin vuoden ajan huhtikuuta lukuun ottamatta. Vähennys oli lähes neljä prosenttia heinä–syyskuussa viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Koko maassa vähennys oli hieman yli kolme prosenttia. Työllisten määrä Helsingin seudulla laski myös rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistöalaa kokonaisuutena tarkastellen. Vähennys oli 6,3 prosenttia Helsingin seudulla ja koko maassa 3,3 prosenttia. Kaupan alalla työvoima kasvoi 4,1 prosenttia Helsingin seudulla, mutta koko maassa se säilyi lähes ennallaan.

Teollisuudessa oli Helsingin seudulla kuluvaan vuoden kolmannella neljänneksellä 107 500 työntekijää ja kaupan alalla 107 500. Koko maassa kaupan ala antoi työpaikan 309 600 ja teollisuus lähes 386 000 henkilölle. Rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistöalat yhdessä tarjosivat työtä koko maassa 73 000 ja Helsingin seudulla 33 800 henkilölle.

Avoimien työpaikkojen määrä kasvoi hieman

Helsingin seudulla oli syyskuun lopussa avoinna hieman alle 10 000 työpaikkaa. Se oli 8,1 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Koko maassa määrä supistui 1,8 prosenttia ja niitä oli vähän yli 28 000. Avoimien työpaikkojen määrä lähti laskuun tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Vuoden 1993 alkuun verrattuna avoinna olevien työpaikkojen lukumäärä oli kymmenkertainen Helsingin seudulla ja koko maassa se oli viisinkertainen.

Työttömyysaste nousi hieman

Työttömyysaste oli 6,0 prosenttia Helsingin seudulla tämän vuoden kolmannella neljänneksellä Tilastokeskuksen tietojen mukaan. Vähennystä viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna oli 0,1 prosenttiyksikköä. Koko maassa työttömyysaste oli 7,1 prosenttia ja lisäystä oli 0,3 prosenttiyksikköä.

Työ- ja elinkeinoministeriön TE-toimistojen asiakasrekisteriin perustuvien tietojen mukaan Helsingin seudun työttömyysaste oli syyskuun lopussa 7,0 prosenttia, kun koko maassa se oli 8,9 prosenttia. Lisäystä viime vuoden vastaavaan ajankohtaan oli 0,5 prosenttiyksikköä ja koko maassa 0,6 prosenttiyksikköä.

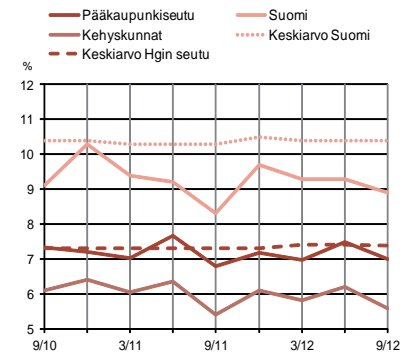
Kehysalueella työttömien osuus työvoimasta oli 5,6 prosenttia ja Vantaalla 8,1 prosenttia sekä Helsingissä että Espoossa työttömyysaste oli 7,8 prosenttia syyskuun lopussa.

Nuorisotyöttömien määrä nousi voimakkaasti

Syyskuussa nuorisotyöttömien määrä oli kasvanut 8,9 prosenttia edellisvuodesta. Heidän määränsä lähti kasvuun tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä yli vuoden jatkuneen voimakkaan vähenemisen jälkeen. Etenkin Espoossa ja Helsingissä alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi, sillä Espoossa lisäystä oli viidesosa ja Helsingissä 14,4 prosenttia. Vantaalla sen sijaan heidän lukumääränsä laski 4,6 prosenttia. Kehysalueella lisäystä oli 3,7 prosenttia. Koko maassa nuorien, vailla työtä olevien määrä oli kasvanut kymmenesosan viime vuoden syyskuuhun verrattuna.

Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli tämän vuoden syyskuussa Helsingin seudulla 4 800 ja lähes 30 000 koko maassa. Helsingissä heitä oli vähän alle 2 300, Vantaalla 800, Espoossa 700 ja kehysalueella hieman yli tuhat.

Työttömyysaste (%) ja sen keskiarvo (3/00–9/12) pääkaupunkiseudulla, kehysalueella ja koko maassa

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto

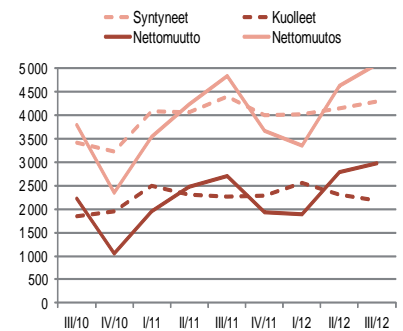
VÄESTÖ

Muuttovoitto lisäsi väestömäärää

Helsingin seudun väkiluku kasvoi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan heinä–syyskuussa 5 000 asukkaalla. Viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna sekä syntyneitä että kuolleita oli jonkin verran vähemmän, mutta muuttovoittoa hieman enemmän. Tulomuuttajia oli 3 000 enemmän kuin lähtömuuttajia. Sen sijaan koko maassa muuttovoittoa oli huomattavasti vähemmän tämän vuoden kolmannella neljänneksellä kuin oli vuotta aikaisemmin. Muuttovoitto oli heinä–syyskuussa 2 200, kun vuosi sitten se oli 4 800 henkilöä. Koko maassa väkiluku kasvoi 4 000 asukkaalla, kun vuotta aikaisemmin lisäys oli ollut 8 800 henkilöä.

Helsingin seudulla asui Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan syyskuun lopussa 1,4 milj. ja koko maassa väkiluku oli 5,4 milj. henkilöä.

Väestönmuutos ja sen osatekijät Helsingin seudulla

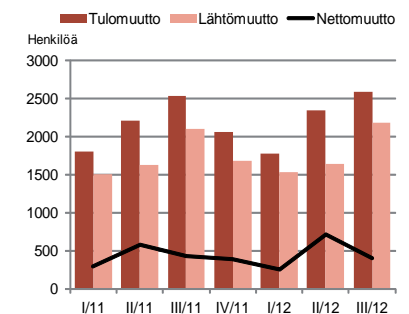

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Pääkaupunkiseudulta muutetaan kehysalueelle

Perinteisesti kehysalue on ollut muuttovoittoaluetta Helsingin seudun sisäisessä muuttoliikkeessä. Sen saama muuttovoitto pääkaupunkiseudulta oli 400 asukasta heinä–syyskuussa. Samoin Vantaa on perinteisesti ollut muuttovoittoaluetta sisäisessä muuttoliikkeessä ja tämän vuoden kolmannella neljänneksellä sen muuttovoitto oli 100 henkilöä. Etenkin Helsinki on ollut muuttotappioaluetta. Espoossa tilanne on vaihdellut ja heinä–syyskuussa siellä vallitsi lähtömuuttajien enemmisyys tulomuuttajiin nähden. Helsingin muuttotappio muun seudun suhteen oli 360 asukasta ja Espoossa määrä oli 130 henkilöä.

Helsingin seudun sisäinen muutto kehysalueelle

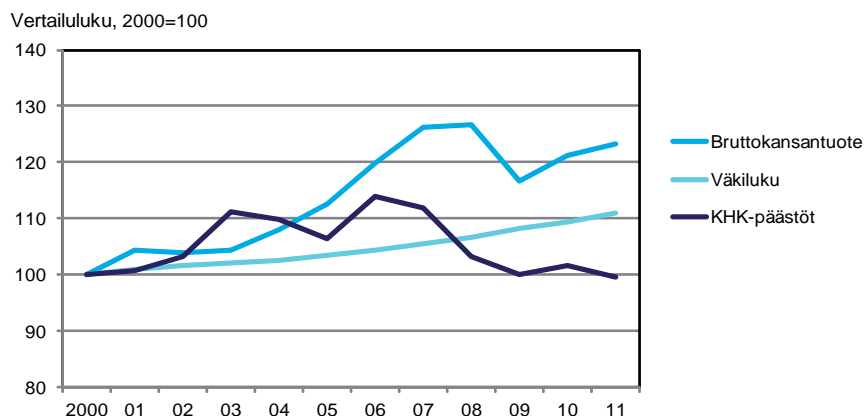
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Taloukasvun ja kasvihuonekaasupäästöjen tiet ovat eroamassa pääkaupunkiseudulla

Talouden suhdannevaihtelut ovat edelleen yksi keskeinen päästökehitykseen vaikuttava muuttaja Suomessa ja pääkaupunkiseudulla. Erityisesti taloudellisen toimeliaisuuden hiipuessä sähkön kysyntä teollisuudessa vähenee, mikä näkyy ensimmäisenä sähkön runsaspäästöisen marginaalituotantomuodon, hiililauhteen pienentyvinä tuotantomäärinä. Niin ikään raskas liikenne vähenee, ja joukkoliikenteen suosio voi kasvaa, mikä vähentää liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä. Samaan aikaan päästöihin vaikuttaa merkittävästi esimerkiksi vesivoiman saatavuus, sähkön tuonti ja kaukolämmön polttoainevalinnat sekä myös ilmastopoliittika, alueellinen ilmastotyö, tehtävät toimenpiteet ja yksilön valinnat. Bruttokansantuotteen kehityksestä ei näin ollen voi suoraan ennustaa päästötasoa, ja merkkejä taloukasvun ja päästöjen jonkinasteisesta irtikytkenästä on pääkaupunkiseudulla nähtävissä.

Pääkaupunkiseudulla bruttokansantuote on kasvanut voimakkaasti vuoteen 2008 asti, mutta päästöt kääntyivät laskuun jo vuonna 2007 lähinnä kaukolämmön pienentyneiden päästöjen ansiosta (kuva 1). Vuoden 2008 päästölaskun takana olivat edelleen pienentyneet kaukolämmön päästöt ja sähkön matala valtakunnallinen päästökerroin. Loppuvuodesta 2008 alkanut taantuma vaikutti selvästi siihen, että vuonna 2009 päästöt edelleen hieman laskivat, vaikka kaukolämmön päästöt olivat edellisvuotta suuremmat. Vuosi 2010 oli jälleen taloudellisen kasvun vuosi, mikä kasvatti liikenteen ja kulutussähkön päästöjä pääkaupunkiseudulla. Vuonna 2011 kuitenkin päästöt jälleen laskivat edelleen taloukasvusta huolimatta.

Kuva 1. Pääkaupunkiseudun kasvihuonekaasupäästöjen (KHK-päästöt), väestön ja bruttokansantuotteen suhteellinen kehitys vuosina 2000–2011

Lähteet: HSY: KHK-päästöt; Kaupunkitutkimus TA Oy: BKT; Tilastokeskus: väestö.

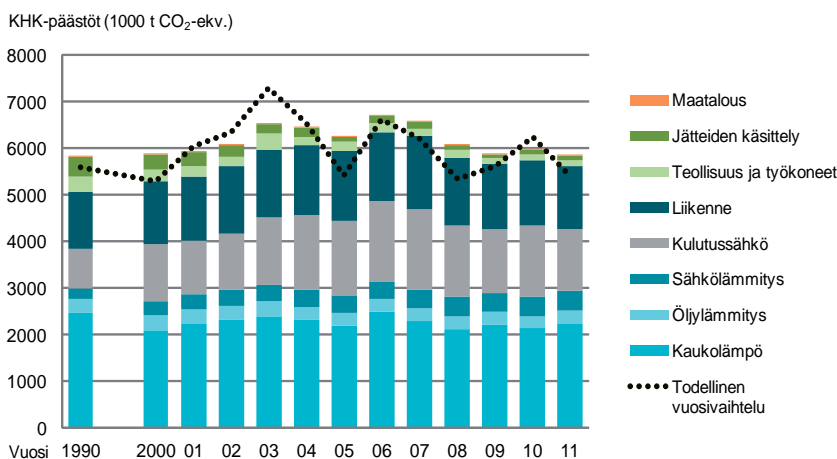
Maailmanlaajuisesti talouskasvun ja kasviuonekaasupäästöjen välinen kytke on selvempi, koska tässä laajuudessa teollisuuden merkitys on suurempi. Toisaalta pääkaupunkiseudun asukkaat kasvattavat globaaleja päästöjä, mikäli he taloudellisesti hyvässä tilanteessa kuluttavat enemmän. Sähkönkulutus on pääkaupunkiseudulla kasvanut tasaisesti taantumista huolimatta vuoteen 2011 asti. Henkilöautojen liikennesuorite ei myöskään ole seurannut seudun yleistä talouskehitystä.

Pääkaupunkiseudun kasviuonekaasupäästöt vuonna 2011

Pääkaupunkiseudun yhteenlasketut kasviuonekaasupäästöt olivat hiilidioksidiksi laskettuna 5,9 miljoonaa tonnia (CO₂-ekv.) vuonna 2011. Päästöt vähenivät edellisvuodesta kaksi prosenttia ja palasivat lähelle 1990-luvun tasoa. Noin puolet pääkaupunkiseudun päästöistä aiheutuu rakennusten lämmityksestä, neljännes sähkönkulutuksesta ja neljännes liikenteestä (kuva 2). Tarkastelussa ei ole mukana lentoliikennettä, laivaliikennettä sataman ja lähialueiden ulkopuolella eikä ruoantuotannon ja kulutushyödykkeiden valmistamisen aiheuttamia välillisiä päästöjä.

Kuva 2. Kasviuonekaasujen päästöt sektoreittain pääkaupunkiseudulla vuosina 1990 ja 2000–2011.

Kuvassa on esitetty myös kokonaispäästöjen todellinen vuosivaihtelu, eli päästöt laskettuna ilman lämmitystarvekorjausta ja sähkön päästökertoimen viiden vuoden liukuvaa keskiarvoa.

Vuonna 2011 sähkönkulutuksen kasvu pääkaupunkiseudulla pysähtyi, ja päästöt pienenevät sähkölämmitys pois lukien yli 10 prosenttia edellisvuodesta. Liikenteen osalta henkilöautojen liikennesuorite kasvoi edelleen, mutta polttoaineiden bio-osuuden ja ajoneuvojen parantuneen energiatehokkuuden ansiosta päästöt vähenivät. Kuorma-autoliikenteen määrä pysyi pääkaupunkiseudulla edellisvuoden tasolla, ja liikenteen päästöt vähenivät kokonaisuudessaan 4 prosenttia.

Kaukolämmön tuotannossa käytettiin vuonna 2011 aiempaa enemmän kivihiiltä, minkä vuoksi kasviuonekaasupäästöt kasvoivat 5 prosenttia. Lämmöntuotannon veromuutokset ovat heikentäneet maakaasun kilpailukykyä muihin polttoaineisiin nähden, ja maakaasua korvattiin kivihiilellä Espoossa ja Vantaalla. Helsingissä sen sijaan kaukolämmön tuotantoon käytetyt polttoaineet säilyivät lähes ennallaan ja päästöt laskivat.

Pääkaupunkiseudun päästöseurannassa vuosien välistä vaihtelua tasoitetaan lämmitystarvekorjauksella ja käyttämällä sähkön valtakunnallisen päästökertoimen viiden vuoden keskiarvoa. Laskettuna ilman trenditasoituksia kasviuonekaasupäästöt vähenivät vuonna 2011 kaikissa pääkau-

punkiseudun kaupungeissa. Kokonaisuudessaan vuosimuutos oli seudulla –13 prosenttia, lähinnä koska lämmitystarve oli keskimääräistä pienempi ja Suomessa kulutettu sähkö selvästi vähäpäästöisempää kuin vuonna 2010 (kuva 2).

Vuoteen 2010 verrattuna kokonaispäästöt laskivat Helsingissä 5 prosenttia, mutta nousivat Espoossa neljä prosenttia ja Kauniaisissa yhden prosentin. Vantaan kasviuonekaasupäästöt pysyivät vuoden 2010 tasolla. Vuoteen 1990 verrattuna kasviuonekaasupäästöt ovat vähentyneet Helsingissä 15 prosenttia, mutta muulla pääkaupunkiseudulla päästöt ovat pitkällä aikavälillä kasvaneet.

2000-luvulla päästöt ovat vähentyneet Helsingissä keskimäärin 0,6 prosenttia ja Kauniaisissa 0,4 prosenttia vuodessa. Espoossa päästöt ovat kasvaneet vuosittain 0,2 prosenttia ja Vantaalla vastavasti 1,1 prosenttia. Eroja selittää se, että Helsingissä ja Kauniaisissa väkiluku, rakennettu pinta-ala ja liikennemäärät eivät ole kasvaneet yhtä voimakkaasti kuin muualla pääkaupunkiseudulla, ja toisaalta Vantaalla kaukolämmön ominaispäästöt eivät ole pienentyneet samalla tavalla kuin Espoossa, ja erityisesti Helsingissä.

Asukasta kohti laskettuna kasviuonekaasupäästöt olivat vuonna 2011 Helsingissä 5,2 t CO₂-ekv., Espoossa 5,5 t CO₂-ekv., Vantaalla 6,7 t CO₂-ekv. ja Kauniaisissa 6,0 t CO₂-ekv. Vantaalla liikenteen päästöt ja teollisuuden sähkönkulutus ovat suuremmat kuin muualla pääkaupunkiseudulla. Yhteensä pääkaupunkiseudulla päästöt olivat 5,5 tonnia per asukas, joka on 21 prosenttia vähemmän kuin vuonna 1990. Pääkaupunkiseudun ilmastostrategia 2030:n tavoitteena on vähentää asukasta kohti laskettuja kasviuonekaasupäästöjä 39 prosenttia vuoden 1990 tasosta, eli 4,3 tonniin vuoteen 2030 mennessä. 2000-luvun keskimääräisellä päästökehityksellä tavoitteeseen voidaan päästä. Ilmastostrategian hyväksymisestä, vuodesta 2007 alkaen päästöt ovat kuitenkin vähentyneet kaikissa kaupungeissa entistä nopeammin, ja tämän viime vuosien trendin jatkuessa myös tiukemmat tavoitteet on mahdollista saavuttaa.

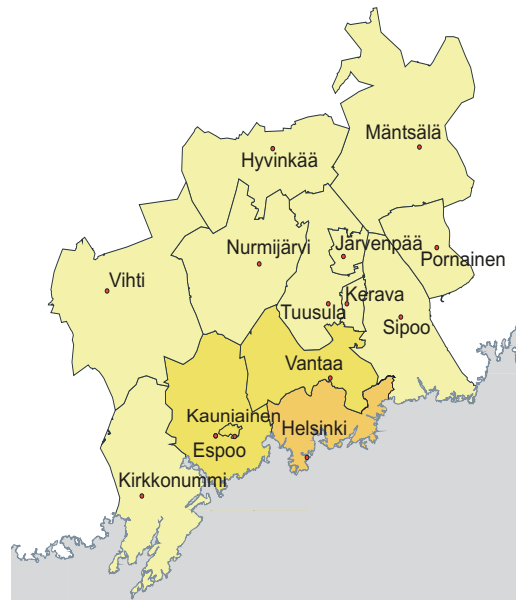
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä kokoaa vuosittain tietoja ilmastomuutoksen hillinnästä pääkaupunkiseudulla

HSY laskee vuosittain pääkaupunkiseudun kaupunkien kasviuonekaasupäästöt ja seuraa ilmastomuutoksen hillintää kuvaavien indikaattorien kehitystä. Parhaita käytäntöjä kootaan säännöllisesti ilmestyvään ilmastokatsaukseen ja kerran vuodessa järjestetään Helsingin seudun ilmasto-seminaari. Lisäksi HSY osallistuu erilaisten yhteisten seudullisten projektien kautta konkreettisiin hillintätoimiin, ja pyrkii vähentämään myös oman toimintansa energiankulutusta ja kasviuonekaasupäästöjä. Vuonna 2012 valmistui HSY:n koordinoima Pääkaupunkiseudun ilmastomuutoksen sopeutumisen strategia, ja myös hillintästrategian tavoitteita ollaan tarkistamassa.

Ilmastomuutoksen hillintätoimien tueksi on keskeistä laskea ja raportoida toteutuneet kasviuonekaasupäästöt. Pääkaupunkiseudun ilmatoraportti – päästöjen kehitys 2011 sisältää tuoreimmat tiedot Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kasviuonekaasupäästöistä ja energiankulutuksesta. Raportti on saatavissa verkkosivuilta <http://www.hsy.fi/seututieto/ilmasto/paastot/> PDF-tiedostona ja PowerPoint-esityksenä, ja lisäksi laskentatulokset voi ladata Excel-taulukkoina.

info

Helsingin seutu:	Pääkaupunkiseutu ja kehysalue
Pääkaupunkiseutu:	Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa
KUUMA-kunnat (Kehyskunnat)	Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti
Uusimaa:	Uudenmaan maakunta

Käsitteitä

Asunnon ostoaikomukset:

Niiden kotitalouksien osuus, jotka aikovat ostaa asunnon varmasti tai mahdollisesti seuraavan vuoden aikana.

Ilmanlaatuindeksi:

HSY:n (ent. YTV) kehittämä indeksi, joka lasketaan tunneittain. Huomioon otetaan rikkidioksidin, typpidioksidin, hiilimonoksidin, otsonin, hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten pitoisuudet, jolle määritetään ali-indeksi. Näistä korkein määrittelee ilmanlaatuindeksin arvon mittausasemalla.

Lento- ja laivaliikenteen matkustajat:

Saapuneet ja lähteneet matkustajat yhteensä.

Liukuva vuosisumma:

Kausitasoitusmenetelmä, jolla tasataan vuoden sisäistä, toistuvaluonteista vaihtelua. Vuosineljänneksen arvo lasketaan summaamalla neljän viimeisimmän neljänneksen arvot ja jakamalla summa luvulla 4.

Pitkäaikainen keskiarvo:

Summataan tietyn ajanjakson neljänneksen arvot ja jaetaan luku neljänneksen lukumäärällä.

Rikokset (poliisin tietoon tulleet):

Väkivaltarikokset: henkeen tai terveyteen kohdistuvat rikokset sekä siveellisyysrikokset. Omaisuusrikokset: varkaudet, törkeät varkaudet ja näpistykset.

Saldoluku:

Saldoluvulla kuvataan odotuksia suhdanne- ja kuluttajabarometrissä. Luku saadaan, kun myönteisten vastausten prosentiosuuksista vähennetään kielteisten vastausten prosentiosuudet. Positiivinen luku kuvaa myönteisiä odotuksia.

Suhdeluku (indeksi):

Perusajankohdan arvo on suhdelukuna 100. Kuluvan ajankohdan arvo jaetaan perusvuoden arvolla (sekä kerrotaan sadalla) ja saatu suhdeluku ilmaisee prosentimuutokseen perusvuoteen nähden (esim. 110 merkitsee kymmenen prosentin nousua perusvuodesta).

Tuotanto:

Kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiiviteettia.

1) Helsingin seutu: Toimialoittaisten tuotannon kehitystä ennakoivien indikaattorien perusteella konstruoitu Helsingin seudun tuotannon ennakoiva kuvaaja. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvioihin. Tietolähde: Kaupunkitutkimus TA Oy.
2) Suomi: Tilastokeskuksen kansantalouden neljännesvuositilinpäiden bruttokansantuote kiintein hinnoin. Tuorein neljännes on Tilastokeskuksen julkaisema kokonaistuotannon ennakkotieto.

Työnvälitystilasto:

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) tilasto, joka perustuu työnhakijoiden rekisteriin.

Työttömyysaste:

Työttömien osuus työvoimasta. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysasteet poikkeavat toisistaan johtuen tietojen erilaisesta hankintatavasta.

Työvoimatutkimus:

Tilastokeskuksen otospohjainen kuukausittain tehtävä haastattelututkimus. Työllisyyttä koskevissa toimialoittaisissa tiedoissa on pienten toimialojen kohdalla suurehko virhemarginaali.

Avainlukuja

Väestö 31.9.2012*	Helsinki	Espoo	Vantaa	H:gin seutu	Uusimaa	Suomi
Väkiluku	601 690	255 446	204 747	1 379 110	1 561 935	5 419 977
Väestönmuutos vuoden alusta	6 306	3 007	1 746	12 869	12 877	18 710
Väestönmuutos, %	1,1	1,2	0,9	0,9	0,8	0,3
Muuttovoitto	4 959	1 318	688	7 607	7 569	11 869

Työmarkkinat III/2012	Helsinki	Espoo	Vantaa	H:gin seutu	Uusimaa	Suomi
Työllinen työvoima (TK)	311 257	142 975	100 475	714 014	802 000	2 528 579
Muutos vuoden takaisesta, %	-0,1	5,2	0,0	1,6	1,1	0,6
Työttömät (TEM)	24 494	7 589	8 829	49 850	50 000	239 598
Työttömyysaste, % (TEM)	7,8	5,8	8,1	7,0	6,0	8,9
Työllisyysaste, % (TK)	73,6	75,5	73,1	74,0	74,0	70,3

Hyvinvointi III/2012	Helsinki	Espoo	Vantaa	PKS
Asumistuen saajat	26 592	7 640	8 046	42 373
Muutos vuoden takaisesta, %	6,1	8,3	7,2	6,6
Toimeentulotuen saajat ¹	36 239	10 292	9 465	55 996
Muutos vuoden takaisesta, %	6,5	2,6	3,9	5,3
Kotihoidon tuen saajat (8/2012)	7 905	3 674	2 935	15 625
Muutos vuoden takaisesta, %	2,4	-0,5	-0,9	0,9

*ennakkotieto

¹poislukien Kauniainen.

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

- Muutostietoja neljännesvuosittain
- Ilmestyy vuonna 2012
sähköisenä viikoilla 9, 22, 35, 48 ja
painettuna viikoilla 10, 23, 36, 49
- enemmän tietoa jatkuvasti päivittyvältä online-sivustolta:
www.helsinginseudunsuunnat.fi

Toimitus ja julkaisija
Helsingin kaupungin tietokeskus
PL 5500
000099 Helsingin kaupunki
Sähköposti: seudunsuunnat@hel.fi

Lisätietoja:

Leena Hietaniemi, Helsingin kaupungin tietokeskus, p. 09 310 36404
etunimi.sukunimi@hel.fi

ISSN 1455-819X (painettu)
ISSN 1796-7287 (verkossa)

KUSTANTAJAT

Helsingin seudun ympäristöpalvelut
-kuntayhtymä (HSY)

Helsingin kaupungin tietokeskus

Espoon kehittämis- ja tutkimusyksikkö

Vantaan tietopalveluyksikkö

Uudenmaan liitto

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus (ELY)

Helsingin seudun kauppakamari